

EL POBLE CATALÀ

Publica un número cada setmana
Redacció y Administració: ESCUELLERS, 33, principal

DISSABTE, 19 DE NOVEMBRE DE 1904
Any I - - BARCELONA - - Núm. 2

Preu d'un número solt: DÈU centims
Suscripció: UNA pesseta trimestre

L'ESCLAVITUT ECONOMICA

Els elements econòmics catalans hi han pres part (no cal dubtar-ho), en aquest moviment formidable d'opinió que empeny a Catalunya cap a la seva autonomia. Les idees noves s'han infiltrat per totes les capes socials, i han amarat totes les consciències. Fins els partits polítics més enemics del catalanisme militant, senten, potser contra la voluntat dels homes que 'ls dirigeixen, la crisi del desenvolupament de la personalitat catalana. Y, si rebutgen les solucions catalanistes, és en gran part per un natural sentiment de revolta contra 'ls incessants atacs dels que, en nom del catalanisme, posen fora de la llei totes les doctrines que no són les que ells predeuen.

També 'ls que consagren les llurs activitats al comerç, a l'agricultura y a l'indústria, presenten que 'l nacionalisme català porta en ses entranyes un vigorós impuls de renovació de l'actual vida economica, relativament migrada y pobre. Per això instintivament s'acoben a l'entorn dels nuclis intel·lectuals, que difundeixen el pensament polític del catalanisme, y demanen ab ells el rompiment dels llaços que subjecten l'expansió de les iniciatives particulars, y prenen part activa en les lluites electorals, venent la repugnància que per tradició 'ls inspira, y colaboren en la santa obra de la cultura del nostre poble, empresa ab ardiment y ab energia pels que tenen l'ànima enamorada de l'ideal.

Y, no obstant això, no és possible deixar d'observar-hi, en aquesta acció dels elements econòmics, una timidesa y una covardia que, fins en determinats moments, fa creure que han abdicat de 'ls llurs conviccions autonomistes, que volen tornar a les formes veles. Si un polític a la castellana pronuncia un discurs prometen protecció al treball y a la riquesa; si un ministre qualsevol ve a Barcelona, y visita Societats econòmiques y fàbriques; si un govern aparenta interessar-se pel desenvolupament de la producció y per la baixa del cambi monetari, la fe perduda reneix en l'esperit de molts dels nostres homes de negocis. Faciliten creuen allavors en la regeneració portada pels procediments y pels sistemes centralistes, aplaudeixen y enlairen sense reserves als polítics que tants cops els enganyaren, y arriben al extrem d'exteriorisar el llur entusiasme fent manifestacions tan públiques y sorolloses com poc discretes. En moments com aquests, senten indiferència, y fins certa hostilitat rancuniosa, contra 'ls radicalismes catalanistes, y es queixen ab amargura dels odis que tals radicalismes desencadenen per tot Espanya contra l'indústria catalana.

En el fons d'aquesta versatilitat de conviccions y de conducta, no hi ha res més que una inquietud pel nostre pervenir economic, que produeix reaccions d'humilitat y de covardia en els esperits debils y un concepte equivocat de les causes que han fet y mantenen a Catalunya rica y forta y dominadora del mercat d'Espanya. Creuen molts en els miracles econòmics produïts per l'acció legislativa y governamental, y en que 'ls consumidors dels productes catalans s'inspiren, al fer les llurs compres, en sentiments d'un patriotisme centralista. Ben natural és, doncs, que 'ls que aixís pensen s'entreguin tot sovint en braços dels omnipotents polítics, senyors absoluts, segons ells, de les fonts de la riquesa pública y privada; que temin a tota hora una revolució del mercat espanyol contra l'indústria y el comerç d'un poble orientat cap a la conquesta de la seva autonomia.

Quina llàstima fa l'espectacle dels forts temen en els debils y adulantols; dels treballadors y rics deixant dominar per les fantasioses concepcions dels desdissos! Quina tristesa, que 'ls productors, no obstant estant segurs de la bondat de l'obra progressiva que realitzen, se creguin obligats a amagar les conviccions y els sentiments de la llur ànima, com a medi de garantir la colocació dels llurs productes!

Ni les disposicions legislatives tenen prou eficàcia pera que 'ls

pugui atribuir la riquesa y el benestar economic de cap poble, ni, encara que aixís fos, seria procediment racional pera obtenir-hi el de seguir darrera dels polítics ab la mansuetut que 'ls segueixen alguns dels homes de negocis d'aquesta terra. Unes són les lleis econòmiques d'Espanya, y, no obstant, dintre d'ella hi ha pobles que viuen en mig de la misèria més vergonyosa, y altres que s'enriqueixen y prosperen, lluitant arduament pera posar-se al nivell de les nacions més avançades. Per altra part, és un fet ben conegut que 'ls homes d'Estat del nostre país fan promeses a els que se 'ls abaixen, però no fan cap concessió real y positiva sinó als que temen. Si 'ls elements industrials y mercantils no s'haguessin separat del catalanisme en moments crítics, en lloc de presenciar ahir festes y recepcions aparatoses, potser començarien a sentir avui els beneficis efectes del respecte que inspiren les actituds fredes y dignes, quan són fundades.

No creurà mai tampoc, qui reflexioni ab serenitat sobre aquestes coses, que cap poble verament industrial y treballador pugui sostenir els seus mercats a força d'adulacions y de covardies. Els negocis se fan quan són convenients an els qui produeixen y an els qui consumeixen. Desde 'l punt y hora en que no 's basen en aquesta conveniència mutua, no poden ésser seriosos ni durables. Si 'l patriotisme, que en aquest cas resultaria falsíssim y ridícul, fos una de les causes determinants de que 's consumissin els productes nacionals, com explicar-se que, fins en els països més patriotes, temin els industrials les competències estrangeres, y se 'n defensin?

Pera sostenir y desenvolupar la riquesa de Catalunya, és precis no sotmetre a cap mena d'esclavitud. Sols havem de posar la confiança en els efectes maravellosos del treball constant, intel·ligent y energic, conservant l'indipendència de caràcter y la sinceritat de sentiments y conviccions, aixís en l'esfera dels negocis com en els demés ordres de la vida. Si una epoca hi hagué en que 'l poder polític estava en mans dels pobles conquistadors y idealistes, avui és indubtable que solament són forts y aptes pera conservar la llur autonomia 'ls pobles que lliurement produeixen y treballen. Hi ha, doncs, una solidaritat perfecta entre 'ls interessos del nostre comerç y la nostra indústria, y les reivindicacions polítiques del catalanisme.

No 'ns ha de fer cap por el pervenir economic de Catalunya; no 'ns ha de fer cap por, mentre els catalans no s'humil·lin pera assegurar-lo.

ILDEFONS SUÑOL

El número tercer de El POBLE CATALÀ, constarà de sis pàgines, publicant treballs de Lluís Domenech y Montaner, Jaume Carner, Joaquim Lluhi y Rissech, Eugeni Ors, Josep Pons y Pagès, Cebrí de Montoliu, etc., etc.

EL LLIBERALISME CATALÀ

No hi ha dubte: el catalanisme, venturosament, és arribat a un grau de creixença qui permet la diversificació de la nostra escola en tantes altres com sien necessàries pera manifestar de ple l'opinió total de Catalunya. És que potser la mentalitat de Catalunya no té més que un aspecte, y concentra tot son esperit en una sola aspiració? És que no vivim tots nosaltres la vida de l'hora present, en que tantes revoltes, que esclatarien demà, bullen sota la crosta del món actual, preparant el pervenir? No 'ns enanem de dir-nos autònomicos, no proclamam com a gran principi, com a pedra fonamental, com a senyera matriu qui 'ns ajunta a tots, la llibertat d'expansió pera cada entitat natural, el dret a seguir la llei pròpia en

quant no porti perjudici a la llibertat colectiva? Y, els ciutadans qui s'ajunen pera reivindicar la llibertat nacional de Catalunya, no deuen reivindicar també, dintre l'amplitud del cenacle comunal, la llei pròpia de cada un y expandir el pensament suggerit per cada una de les grans interrogacions qui s'obrin sobre 'l demà y pronunciar lliurement el vot personal en cada un d'aquests escrits tacits qui tenen llur pes en la ponderació de la cultura general humana?

Catalunya és avui catalanista: això és ja un fet. Catalunya s'ha conciençiat, s'ha reafirmat a sí mateixa, ha dit «jo sóc» en l'assemblea universal de les nacions, y la seva veu ha ressonat en tots els ecos. Les invectives rebudes han vengut certament a consagrar aqueixa nova vitalitat, perquè proven que se tractava aquest cop d'un ressorgiment autèntic, no 'l ressorgiment d'una mera regió obstinada en la resistència a l'ona del temps y reclosa en l'esterilitat enganyosa d'una història més o menys brillant, sinó d'una nació ab fisonomia comuna y ànima solidària, girada a lo futur y no a lo preterit, y sobre tot agressiva, llançada ab impuls energic a la revolució en l'alt sentit d'aquesta paraula: un poble ofensiu y no una tribu defensiva. Les imprecacions dels contraris proven que la nostra embestida no era impotent, ni la nostra virtut anodina, ni la nostra eficàcia purament ideal y platònica. Qualque cosa batejava agnitiu sota les rodes del nostre carro.

El catalanisme és una gran aspiració; però certament no basta. Així com l'home seria molt poc si se reduís a una sola modalitat y concentrés les seves potències en una exclusiva direcció; així també Catalunya seria migrada y pobre si no fos més que catalanista. Y és que, després d'afirmar-se com a entitat conscient, viva, organica, com a substantivació generica de tots els catalans, qui se reconeixen una fisonomia en la que són copartícpes, cal presentar al món, no ja la diversificació d'aquest gènere en infinites formes específiques, sinó l'existència d'un nucli de ciutadans qui se senten batre 'l cor a l'unisson ab el món de l'hora, y fins qui obrin l'esperit delictosament a l'esperança d'una encarnació més pura de la llibertat y de la vida social.

No ho oblidem mai. Per sobre la nació, per sobre la patria, hi ha l'individu, que és l'humanitat mateixa. Per sobre 'l principi de la llibertat nacional hi ha, doncs, el principi de la llibertat individual. Més encara: si de la consecució plena de l'autonomia patria no ha de seguir-se un expandiment més viu de la llibertat personal, jo seria 'l primer en malehir y abominar l'autonomia. Quan una nacionalitat, per l'atzar del temps, se veu reduïda sota el jou d'una altra, és que aquesta enclou una concreció més selecta, més alta, més exquisida, de l'espiritualitat universal. Nosaltres, catalans, ho hem de reconèixer, perquè això 'ns dona força y autoritat: si Catalunya a l'iniciarse la Renaixença pagànica calgué poc a poc davall l'hegemonia castellana, és que allavors erem inferiors a Castella en quant a la conveniència ab el temps. Nosaltres erem anacronics, exòtics, en mig d'aquell món extra-cristià; ells eren veritablement contemporanis de l'epoca mateixa, coetanis dels grans iniciadors de l'era nova, col·laboradors en la gesta colectiva d'aquell període, y fins iniciadors de les empreses qui despuntaven davant la proa vacilant de les carabelles.

En cambi la nostra superioritat actual és producte d'una major concordància ab l'esperit modern. Observem les diferents manifestacions de l'esperit espanyol, y el veureu afecionarse sempre a les causes decrepites, y pendre part sota les banderes dels vells regims. S'entusiasma per tot quant pugui retardar la victòria del temps novell perquè sab que aquest triomf és la pròpia derrota. Si nosaltres fem com ells, serem indignes també d'entrar a la terra promesa, incompatible ab el segle, discordants ab la cultura del moment. Endemés, no caldria pensar-hi: si la nostra agrupació persistís en recloure en el seu aspecte originari, que és

l'aspecte tradicional, no triomfariem mai; perquè, així com tota nova aspiració nacional l'emporta prest o tard, en cambi és tasca inútil bracejar contra la riuada de les centúries.

A una altra ocasió vaig dir-ho: és necessari, pera la vitalitat y persistència del nostre moviment, que 'l catalanisme no 's limiti a la seva primera forma, romantica y tradicionalista; ni que la seva natura sia, a Barcelona, plenament conservativa, aburguesada y plutocràtica; és precis que no siem ja avui fabricantistes a la ciutat y ruralistes al camp; d'una actitud de defensa social, d'una obstinació en la resistència contra tota corrent exterior, no 'n treuríem mai, per bé que lessem, una sola afirmació, un sol principi positiu. Y sols les afirmacions poden fer triomfar les escoles y convertir en conquestes les reivindicacions.

La nostra Catalunya té d'obrir-se a la fecundació que li aportin els vents de fora, en que sien castellans, y transformar en pròpia carn, en pròpia substància, les idees d'altri. S'ha parlat massa contra l'assimilació, oblidant que sols per l'assimilació y reaccionant sobre d'ella se pot arribar a l'iniciativa. És possible, per ventura, l'iniciativa mateixa, si una influència exterior no ve a renovar y ventilar la pròpia atmosfera, l'educació inveterada, la sentimentalitat única, tramesa pels avis, eternament igual?

Ni fins y tot se pot afirmar que un poble tingui fisionomia, ni última diferencia específica, si no la comprova cada dia per la renovació incessant del pensament, per la multiplicació d'escoles y sectes, per la rectificació de les conviccions, no ja segons la marxa del temps y la situació de lo que podria anomenar-se mentalitat media del món, o sia la qualitat de les idees dominants en la cultura universal, sinó fins davantant el temps y tractant d'iniciàr les corrents noves y de sortir a camí a les proximes revolucions.

Certament, jo no sóc dubtós en quant a catalanisme; però (y em dol el dir-ho), en aqueixa resultant general, que podriem dir-ne son perfum, y que 's respira sobre les pàgines de sos escriptors y sura en l'eco de sos discursos y se desprèn de l'obra de ses institucions y de sos capdells, s'hi sent una sola emanació: el catalanisme té l'ànima exclusivament burgesa, catòlica y conservativa. Tractant d'esser una reacció contra l'estat general de l'Espanya present, té encara l'esperit ben espanyol; volguent orientar-se envers l'Europa, acerta sols a tancar-se dins Catalunya; aspirant a donar-se les formes polítiques de les nacions septentrionals, accentua 'l mateix meridionalisme llatí contra 'l qual protesta. Té al davant de la seva acció, esperant la seva obra, una gran empresa: catalanitzar el republicanisme, tant vigorós a Barcelona; donar una vida catalana a aqueixes multituds acefales que avui manegen els forasters; desprendre de la pròpia massa una particularització qui encarni el radicalisme català, renovellant l'antiga escola federal; sortir a camí a les futures revoltes acceptant l'evolució gradual indefinida. Y, descuidant aqueixa tasca gloriosa, se reclou equívocament entre ses fronteres; se fa partit concret y uniforme, es dir, pren la mateixa forma que combat justament a la política castellana; y concentra totes ses forces, no contra l'imposició tirànica y opressora del vell estatisme espanyol, sinó contra tota aspiració que s'endreci a completar l'obra revolucionària, que ab enfasi anomena jacobinisme. Y veliaquí com subsisteixen entre nosaltres dos partits de forma, qui deuen y podrien completarse mutuament: ni 'ls radicals republicans sobreposen llur radicalisme al principi adjectiu y formal de la republica; ni 'ls radicals catalanistes avantposen llur radicalisme al principi parcial y insuficient de l'autonomia. Y uns y altres, radicals de la Republica y del catalanisme, se veuen forçats a associar llur esforç, híbridament, ab esperits contraris a natura: els uns ab els patrioters den Weyler y els altres ab els restes mal desfreçats del carlisme.

GABRIEL ALOMAR

LITERATURA

LA GITANA

El carrer és llarc y fa molta pujada. Les darreres torres se retallen del cel.

A banda y banda de carrer hi ha una acera menuda, y segons l'hora que es hi ha l'ombra a l'una o a l'altra, y la gent puja per la de l'ombra, poc a poc, costosament.

Tocant a les aceres hi ha reixats de torres que 's veuen endintre voltades de jardí y que 's diferencien de les que, semblant més tafaneres, aboquen els balcons sobre 'l carrer; y, entre unes y altres, a lo millor s'hi troba algun tros de terra en venda.

Els rellotges no 'ls fan pas gayre falta a la gent del meu carrer.

A les vuyt del dematí passa 'l carro de la verdura, y el burret porta una esquella ressonant que se sent de per tot arreu.

A les nou unes dones que vénen peix, el criden ab una veu d'espiguet que, si els diumenges gandulejo una mica massa, prou que 'm desvellen. Una estona avans de mitgdia passa 'l carro de la fruita, ab un home com un Sant Pau que crida ab la seva veu grossa, plena, que no sembla sinó que sigui l'amo del barri.

Així que jo poseu a dinar passa 'l ruquet del Tupinamba, carregat de cafè, y el mena un xaval que distruia tocant la corneta. A quarts de dugues un carretó vermell ab el mantecol... helao! helao! A les cinc passen les cabres.

Y aqueixes hores no s'alteren pera res: ni que 'l sol estabelli, ni que 'l dia griseig amenassant pluja.

A la cayguda de la tarda, hala, hala, carrer amunt, gronxant de banda a banda 'l carret que porta ensarronat a l'esquena, veureu una gitana descalça. No 's para pas en lloc. Bé prou que ho sab que la gent del meu carrer en fuig d'ella, com de la mala pesta.

Y la gitana passa, y sota aquell tou de roba vella, que havia sigut virolada, hi regonflen els muscles de carn jova, a cada camellada costa amunt.

A n'aqueixa hora la gent del meu carrer treu cadires y balancins, y s'acosten uns y altres y fan rodones, murmurant del vèhi: que la gent del meu carrer, si bé és veritat que hi ha excepcions, és vulgar

que el molí dels gossos.

Quan passa la gitana se 'ls mira ab odi. Bé prou que ho sab que aquella gent li té por y que ni l'ensantia li donarà mai una moneda.

El carret, en cambi, inconscientment, ensarronat a l'esquena, allarga 'ls brassos y xiscla, com assedegat de festes.

Dalt de tot de la pujada, allí hont el cel talla 'l carrer, hi ha una casa blanca y neta que us roba 'l cor.

Pel reixat s'hi aboquen milers de campanetes morades, y si mireu per entre 'ls barrots no trobareu ni una fulla seca en la sorra del jardí. Els arbres hi són verds, ufanosos, que cada dematí els rega 'l criat, cuidant de no mullar la canalla que se li posa al davant, y el llessami y l'heliotrop esgarripen amorosament les parets, mitj amagant unes artístiques reixes ventrades de ferro forjat.

Hi viu un matrimoni estranger ab els seus fills, cinc criatures rosses, d'ulls blaus y boquetes posturades, que la més gran no té pas set anys.

Al pare se 'l veu poc. A vegades surt ab la dona, de braset, y s'enfilen per la montanya, y la canalla corra davant d'ells, y una senyoreta que 'ls vigila els repta carinyosament.

Son tan rossos aquells angelets de Deu, que si van per la montanya pel cantó ahont grogeuen les ginestres, desde lluny semblen manats de ginesta que tugin.

El pare diuen si dibuixa y tot ho envia a fora, y diuen que té un quarto d'estudi al primer pis, que mira a la montanya, y que l'eucaliptus li fa de reixa, que es una cosa may vista, d'esplendídamment arranjat.

Hi ha qui diu que la senyora, que es prima però un xic desfeta y té 'ls ulls cansats y els llavis cayguts, potser per lo generosa que ha sigut de maternitat, al seu pas estava malalta... y que ha millorat molt.

Aqueixa versió l'aprofiten els propietaris de les torres vehines quan volen vendre o llogar-ne alguna, pera encomiar lo elevat y sa que és el carrer.

El xafardeig y la curiositat de la gent sempre s'ha estrellat a la porta de casa els estrangers... que a n'aqueixa casa aquestes coses lletges ni hi entren.

Els vehins saben com se diuen els nens per sentirlos cridar per la institutriu, y prou. Quan passen, marit y muller, per davant d'un rotlló, tots s'apressen a donar-li les *buenas noches* ab un accent que fa pena. Els hi sembla que 'l castellà 'l deuen entendre millor. La senyora respon, baixant gentilment el cap, y el marit, portantse la mà—aquella mà prima y correcta, mà noble d'artista—al boletet gris.

Els vehins ja ho han probat forces vegades de ferhi amistat ab el matrimoni estranger, però la senyora sembla que no vol pas que li alterin la serenitat de casa seva, y respon a tot ab un somrius com aquell que diu: —Y bé! què s'hi ha de fer?— y es retira suauement.

Cada tarda, quan la gitana arriba al cap d'amunt del carrer, ab la criatura a la es-

quena —bellugant son caparró de bronze, brut y grenyós, ab aquells ulls inquietos— s'obra la reixa de casa 'ls estrangers, y surt la canalla, ab llurs caparrons rossos, nèt, y ab els ulls blaus y serens, y fan postures al carret, y el carret riu que riu y xiscla que xiscla, ensenyant quatre dentetes blanques, y la gitana, que s'està d'esquena, posa cara d'agraïda y satisfeta, com la bestia noble que 's sent acaronat el llong.

Els nens li diuen noms estranys, carinyosos, potser els mateixos noms que diuen al endiatat fox terrier y a n'aqueix gatàs negre, mansoi, de pèl llarc, que corren pel jardí — què sab la canalla! — y el carret estira 'ls brassos y també diu quelcom a la seva manera.

La institutriu els vigila desde l'acera, y devegades la figura interessant de la mare apareix un moment al marxapeu de la entrada.

A vegades la fan córrer tota sofocada. La gent hi ha prè cartes en la qüestió.

Miri — diu una vehina quan se topa ab la senyora: — jo si li dic és pel bé que 'ls hi vull. Aqueixa gitana, com totes elles, és una lladra. No la deixi mai entrar a casa.

La senyora somriu, ab aquell somriure de sempre, y no diu res.

Un altre dia la escoltem un'altra.

Tingui compte ab aquella gitana, que roba 'ls cubers.

Y la senyora, res: somriu y fóra. Y cada tarda les criatures juguen ab el carret, y fins estic segur de que la gitana puja tota la costa del carrer, no més que pera que 'l seu filló 's diverteixi una estona.

La gent s'indigna al veure que 's perden esterilment les seves advertencies.

Una tarda que la senyora estava fora la reixa y els seus fills jugaven, així que 's va veure, al cap d'avall del carrer, la gitana que pujava, una dona a l'acera del davant va exclamar:

—Ja ve la mala sort! — Y va afegir desseguida, dirigint-se a la senyora: — Aqueixes donotes roben criatures.

No va somriure pas la senyora rossa al sentir això. Va quedar-se una estona sobtada com pensant una cosa terrible, y va seguir aquell esverament en els ulls de quan se comensa a agafar por.

Roben criatures! Quina cosa tan horrosa li havién dit a n'aqueixa mare!

Tal volta si que ab les magarrufes del carret, algun dia qu'estiguessin distretes li faria seguir un fill.

Y com la lloca que veu el perill y crida a la llocada, ella va cridar als nens al seu costat, els va fer entrar a dintre, y, esporguïda, va tancar la reixa.

La dona que s'estava a l'acera del davant també s'havia amagat. Y quan la gitana va arribar al davant de la torre y no va veure les criatures rosses, ja ho va comprendre que li havién segat l'herba sota 'ls peus.

El carret, sorprès y fent el patarrell, obria uns ulls com unes taronjes mentre sentia que 'ls nens dels estrangers feyen una rarsa, però no se 'ls veyia pas. Semblava una nuada que 's sent xerroteljar, anant pel bosc, però que no se la veu en lloc.

La gitana, enfurimada, sinistre, ressortint del cel blau y tranquil, renegava com una boja y amenassava a tot el carrer ab els punys closos. Quan va ser ben esbravada, se la va veure com se perdia enllà d'aquella ratlla que talla 'l cel, ab el carret ensarronat a l'esquena, que de lluny semblava un gep: el tristíssim gep de la tradició de la seva rassa.

R. SURINACH SENTIES

Sant Gervasi, estiu 1904.

Un nou crim anarquista

Dijous, al capvespre, va esclatar al carrer de Fernando una bomba. L'odi de classes, l'enervada violència de la lluita social, va armar el bras d'un inconscient ab un aparell d'estúpida destrucció. L'espectre aterrador de l'anarquisme partidari de la propaganda pel fet, ha ressurgit y s'ha establert novament en la nostra ciutat, el seu camp d'operacions predilecte. No troba aquí cap dels obstacles, cap de les institucions ab que 'ls Estats moderns, civilisats y cultes defensen a la societat contra 'ls atacs violents d'un fanatisme destructor. Ni les reformes y ririlles que apaiguen els ànims treuen violència als conflictes del treball, ni les organitzacions de policia encaminades a descobrir y prevenir els complots, a conèixer y a vigilar als afiliats a l'anarquisme internacional existeixen. No aquí estem abandonats y indefensos. La nostra vida social avançada y progressiva demana l'organització y les institucions dels països europeus; y aquesta organització y aquestes institucions no les hi proporciona ni pot proporcionar un Estat endarrerit y inepte, un Govern solament preocupat de fer frases y de suscitar estèrils debats parlamentaris; no les hi proporcionen ni les hi poden proporcionar unes Cambres que, lluny de

BORSA DE BARCELONA

MOVIMENT DE LA SETMANA del dia 11 al 17 de Novembre de 1904.

CAMBIS, EFECTES PUBLICS, OBLIGACIONS Y ACCIONS	Divendres	Dissabte	Dilluns	Dimars	Dimecres	Dijous
Cambi de Londres	33-85	33-85	33-80	33-80	33-85	33-85
Cambi de París	36-70	36-70	36-65	36-65	36-90	37-00
Deute Interior fi de més, 4 1/2 %	77-07	77-15	77-17	77-32	77-32	77-22
Id. Amortizable fi de més, 5 %	97-95	98-05	98-05	97-15	97-15	97-07
Emprestit Municipal 1882, 6 %	97-00	97-50	97-75	97-50	98-15	98-35
Id. id. 1891 y 1890, 5 %	90-00	—	—	90-50	90-10	—
Id. id. 1899, 4 1/2 %	103-35	103-35	103-35	103-35	103-25	103-25
Chilg. Ferroc. N. Espanya A. a V. y T., 5 %	78-00	78-00	78-00	78-25	78-25	78-25
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord, 3 %	58-25	58-25	58-35	58-35	58-35	58-35
Id. id. T. B. y F., 2 1/2 %	—	—	—	—	—	—
Id. id. Madrid, Saragossa y Alacant	102-65	—	—	102-65	102-65	102-65
Obligacions Ferroc. Madrid, Saragossa y Alacant, Serie B, 4 1/2 %	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50
Obligacions Ferroc. Madrid, Saragossa y Alacant, Serie C, 4 %	94-00	94-00	94-00	94-15	94-15	94-15
Obligacions Ferroc. Madrid a Barcelona, Reus y Roda, 2 1/2 %	56-25	56-25	56-25	56-25	56-25	56-25
Obligacions Ferroc. Almansa, Valencia, Tarragona, adherides, 3 %	76-50	76-50	76-50	76-50	76-50	76-50
Obligacions Ferroc. Medina, Zamora, Orense, Vigo, 1880 a 1882	52-25	52-25	52-65	52-65	52-50	52-50
Obligacions Canal d'Urgell	79-50	79-50	79-50	80-00	79-50	79-50
Accions Ferroc. Medina a Zamora, Orense y Vigo	25-40	—	25-30	25-20	25-00	25-00
Accions Ferroc. Nord d'Espanya	53-00	53-10	52-80	52-70	51-30	50-90
Id. id. Madrid, Saragossa y Alacant	84-10	84-20	83-90	83-80	82-40	81-80

Les continuades disminucions en els darrers balanços setmanals de les Companyies de ferrocarrils i l'abandonament per part del govern del Sr. Maura de tot lo que sigui posar remei urgent en la malaltia que pateix la moneda espanyola, ha ocasionat una baixa en les accions dels ferrocarrils, quals cotisacions han tornat poc menys que als tipus de l'istiu passat. Es probable que aquestos valors quedin per ara parats, en espera de noves orientacions.

L'interior se manté ferm, si bé han seguit venent algunes partides els que fan arbitratge ab Madrid. L'Amortizable segueix també ferm, a pesar de la subasta de 5.000.000 de pessetes que s'ha de fer demà pera pagar d'Ultramar.

El corro d'Obligacions està completament abandonat, fins al punt de haverhi dia en que molts valors no s'cotisen. Ab tot, proxims al venciment del cupó semestral, els preus se mantenen fermes.

Els francs ab tendència més sostinguda.

Barcelona, 17 de Novembre de 1904.

GAZETA D'ART

Quadros den Cabanyes.

Dibuixos den Triadó.

El qui ara visita la exposició de can Parés pot convèncer-se de que anem, poc a poc, avançant pel bon camí. Les modernes formes d'expressió artística ja no 'ns fan nosa. Ja 'ns movem desembragadament dintre d'elles. Ja no 's considera que ab la seva adopció n'hi hagi prou pera constituir una personalitat. En poc temps hem fet en això molta via. De primer, els devots de les noves fórmules d'art foren arbitrariament reunits per la opinió en grupus indistint enfront dels representants de les fórmules que podriem anomenar, ab força indulgència, *clàssiques*. La Crítica mateixa solia no fer altra cosa. Fins entre 'ls artistes novadors nasqué, provocada sens dubte per la resistència del medi, una mena de solidaritat, ab la que tots resultaven responsables de les grandees y de les caigudes de quiscun d'ells. Més tard va ferse ja la primera diferenciació necessaria: s'intentà garbellar lo bo de lo dolent en les obres de novíssimes tendències; se parlà de lo ben entès y de lo

mal entès... Ara, triomfants ja definitivament, no poden ja constituir personal distinció; y en la lluita per la conquesta y imposició de la propia individualitat, han d'utilitzar armes de més espiritual valua. Aixís en Cabanyes s'imposa ara a can Parés per un poderós temperament d'artista, per una refinada visió de les coses, per l'aristocràtica delicadesa ab que logra rimar un colorisme sumtuós en sabies harmonies.

La primera impressió que s'experimenta en la exposició aquesta, té un matís especialíssim: es una gran serenitat. Cosa curiosa: potser per primera vegada, a Barcelona, la visió de la obra d'un pintor nou y seguidor dels nous camins, logra crear a son entorn tan dolça atmosfera de tranquil·litat... Tots recordem allò que 's repetia sempre al exhibir-se certes obres, moltes certament no gaire atrevides... Mes avui, si hi hà objections, no hi hà protestes. Y es que també, potser per primera vegada en el nostre art novell, aquella serenitat sembla haber presidit la concepció y execució de les obres... Com adivinades en el moment d'itxos de la victòria, ja la fórmula de manifestació no ha sigut preocupació nequitoso pera l'artista. Allò qu'era abans rebeldia heroica, dolor d'ex-

pressió, angunia y potser dubte sobre 'l valor de la novetat que 's duia, agrors d'assimilació deficient, asprors de lluita, presentiment de la pública hostilitat inevitable, es avui repòs de maturitat y bonhora... Aixís, en la pau conquistada per les valentes y doloroses batalles dels altres, l'ànima d'artista den Cabanyes ha pogut florir en llibertat.

Aquesta mateixa facilitat ha sigut, potser, la que l'ha induït algun cop a feblesa. No fora difícil observar alguna cosa que confirmés això en el quadro senyalat ab el número 8 y en aquell carrer grisenc, tema tan repetit y que en Cabanyes ha tractat d'una manera superficialíssima... Mes també es aquella facilitat la que li ha permès trobar, sense rebuscament, sense mentida, com sense esforç, la sobirana grandesa poemàtica y decorativa d'alguna de sos paisatges, ont els arbres y els núvols, ab poses de trágica hermosura, semblen dirse misterioses paraules d'eternitat. Y es també aquella facilitat la que li fa arribar refinadament a delicadíssims mitjos tons d'ànima en els retrats; y la que, assí y allí, en un recó y altre de ses obres, li agrupa la riquesa de colors en harmoniosa simfonia.

Propiament simfonics son alguns troços de la pintura den Cabanyes. Aixís veig tot els esquisits mitj y banda dreta del retrat de dona jove qu'ocupa lloc central en la exposició. Aixís el paisatge d'hort, encertadíssim d'ambient. Aixís aquella carretera, d'emoció tan ofeganta... Acàs avui en els treballs den Cabanyes caminin massa divergents, y 's reparteixin massa, duques qualitats inapreciables: el colorisme

que logra harmonies simfoniques en certs troços y la força de construcció, traducció en mesura, en ritme, en *melodia*, en obres de més valor decoratiu. El dia — no 'l veig pas lluny — en que logri sintetisar abduques qualitats repicarém campanes.

De totes maneres, *artista tenim*... Y dir que aquesta vegada el comprador portat casi com debí. Catre quadros porta venuts en Cabanyes quan jo estava aquesta crònica... No ho consigno — bons lectors de EL POBLE CATALÀ — per esgarriar, ab la temalió, a cap fill de família.

També hi hà a can Farés unes decoracions den Triadó destinades a un llibre de nostre eminent col·laborador en J. Pin Soler. Ab els dibuixos den Triadó passa una cosa: a primera vista se'ns donota de gran fermesa; després, quan un home s'hi fixa, repara que allò, que semblava fermesa, no es res més qu'aplom.

O.TAVI DE ROMER

— Ab el número d'avui acompanyem una prospecte del conegut apotecari de Barcelona Dr. Collot, referent al Elixir de savonenció, quina lectura recomanem eficaçment a nostres lectors per ser d'interés a totes aquelles persones que pateixen de NEURASTENIA, ANEXIA, FALTA DE GANA Y DEBILITAT GENERAL.

Tobella y Costa, imp., Asalto, 45; Barcelona.

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antiséptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventse en la boca. — Curats refredats, tos, catarras, asma, bronquitis y demes afeccions de l'aparell respiratori. — Indispensables als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canvis de temperatura. **Se vénen a casa tots els apotecaris.**

LIQUIDACIÓ ANTIGA CASA FARNÉS

BOQUERIA, 84

Per cessar en el negoci s liquiden totes les existencies en **SEDERIES, LLANERIES Y COTONS**

• REBAIXA DE PREUS POSITIVA • VENDES AL COMPTAT •

METXER LUX

EL MILLOR QUE EXISTEIX

PREMIAT AB MEDALLA D'OR

EN VARIES EXPOSICIONS

GRAND PRIX ♦ Exposició Internacional ♦ BRUXELLES

10, Princesa, 10; BARCELONA

BLOC CATALÀ

S'ha posat en venda 'l **BLOC CATALÀ**, que fa quinze anys edita l'impremta La Catalana. — Preu: Una pesseta.

Redactor y ordenat per **J. Aladern**. Ha sortit el quadern 20. S'admeten subscripcions: Balmes, 71.

♦ TOS, OFEC, CATARROS, BRONQUITIS ♦

Els eviten y curen les **PINDOLES HELENIANES**, 1'50 caixa Farmacia Central, Girona, 72, Rambla Flors, 4, y farmacias

CABANELLAS Y C. A. BANCA - VALORS - CUPONS

— Rambla del Centre, 9, y Arolas, 9

SUBASTA SALÓ MURILLO

RONDA SANT PERE, 7 (vora la Plaça de Catalunya)

El Centre de MASSATGE

del carrer de Tallers, 6 y 8, s'ha traslladat

Rambla de Catalunya, 59, 1.er

Visites en el CENTRE y a domicili a preus reduïts

OBGETES DE FANTASIA

desitjo propagarlos a provincies; dirigir-se per carta a A. P. —

Centre d'Anuncis **RICO Y C.**, Escudellers Blancs, 1

MODES : F. AMORÓS :

Carrer Nou de Sant Francesc, 3, 3.er

CONFECCIONS Y ABRICS

Relotges, Làmpares MOBLES

A PLAÇOS : SENSE FIADOR

ALEXANDRE DIRAT: Carrer de Sant Pau, 52 y 54, y Mendizabal, 28

Dr. UMBERT especialista en les malalties de la pell y cabell. Consulta de dues a cinc y a hores convingudes. Canuda, 20, 1.er

MELODIES GRANT Premi del Ateneo Barcelonès en la Festa de la Música Catalana. Venta en tots els magatzems de música y a la Plaça Real, 3.

"EL SOL" Merceria y GENRES DE PUNT

Depòsit de brodats directes de Saint-Gallen (Suïça)

Hem rebut totes les novetats pera la proxima temporada

Complet assortit en pel·leteria, confeccionada en boes, corbates y demés models d'alta novetat, del país y estrangers. — **PREU FIXO.**

MALALTS DEL PIT

Ureu per uns dies la tant acreditada y indispensable

Solució creosotada al crorhidre fosfat de calç

de BORTOMEU, farmacutic

TOS, RONQUERA, EXPECTORACIO DIFICIL

Refredats descuidats, Bronquitis, Atonia, Suors nocturns dels tisics, Poderós reconstituent del sistema osi, Gran preservatiu de la tisis.

Tonic vegetal estomacal de BORTOMEU, farmacutic

Curació aviat de les malalties de l'estomac y budells, per croniques y rebel·les que sien

DEPOSIT-FARMACIA del Dr. Sastre y Marqués: Hospital, 109; BARCELONA

Especialitats Fotografiques

FERNANDEZ y CARBONELL

Proveïdors efectius de la Real Casa

♦♦ Importació directa y venda exclusiva del immillorable paper **CELOIDINA MAT SATRAP** y del **VIRATGE NIGRIGEN** pera tons negres absoluts.

Diposit constant de

Verascops y Taxiphotes Richard. Aparells Goerz-Anschutz. Id. minimum Palmos Zeiss. Stereoscopes y Stereo-blocknotes Gaumont. Kodaks y pel·lucles Eastman. Objectius Zeiss, de Jena. Id. Goerz, de Berlin.

Papers de tots colors a la goma bicromatada. Plaques y papers Lumière, de Lyon. Productes químicament purs de la casa Poulenc, de París. Y tot quant de nou produeix l'art fotogràfic en Europa y América.

1, RAMBLA DE CANALETES, 1; BARCELONA

SUCURSAL A MONTSERRAT

ESTALVI VERITAT!

Per 10 y 12 duros trajos y sobretots gran novetat: valen doble. Per 16 y 18 duros de cenro inglés superior: valen 25 y 30. Gamba,astre, - Rambla Canaletes, 4, 2.er

EPILEPSIA

y totes les malalties nervioses. La seva curació és aviat y segura ab els celebres «Polvos» del Gav. **Clodoveo Cassarini de Bologna**. — De venda: Vda. d'Alina, Salvador Banús, Societat Farmacèutica Espanyola, Dr. Andreu, Fills de Vidal y Ribas y Vicens Ferrer. — Referencies: **J. BARRA**, Jaume 1, 10; Barcelona. — Premiat ab 14 medalles y un dono de **S. M. el Rey d'Italia**.

Centre d'Anuncis de Rico y C. Escudellers Blancs, núm. 1, Barcelona. Teléfono núm. 2263